

Overdracht tussen keramisten: theorie, praktijk, maar de geest?

Charles Bottin, Anne Deltour, Eva Kengen, Dominique Stienlet, Geert Van der Borgh.

Zondag 1 oktober 2023 in het Cultureel Centrum van Andenne

15€ - lunch inbegrepen - inschrijving : www.ceramicartandenne.be

Conferentie in het Frans en Nederlands

Keramiëk zit in de lift ... en dat is een goede zaak. Maar hoe kunnen we, in het licht van de industrialisatie, de eenvoudige video's op YouTube en het verlangen naar onmiddellijke resultaten, de kwaliteit van het onderwijs handhaven? Hoe kunnen we echte beroepspraktijk bereiken?

5 keramisten delen hun visie op het doorgeven van deze eeuwenoude praktijk.

Charles Bottin

Keramiëk, een techniek, een ambacht, een kunst.

Het aanleren van een techniek, een ambacht of een kunst zijn allemaal verschillende wegen die elkaar soms kruisen, elkaar opvolgen of in elkaar overgaan. In 45 jaar pottenbakken heb ik ze alle drie passioneel bewandeld. Als ik mijn eigen opleiding tot keramist vandaag de dag zou moeten schetsen zou dat neerkomen op : Een moeizaam begin van twee jaar, om vervolgens een meester te hebben ontmoet, waardoor ik me meer en meer heb kunnen opengesteld voor een bepaalde levenskunst. Het is deze ervaring die ik met jullie wil delen.

Anne Deltour

In 2013, toen ik gestopt was met lesgeven in economie, opende ik een keramiëkatelier. Ik hou ervan mijn vaardigheden door te geven en een groep te begeleiden. Ik wilde een ruimte bieden waar het leven goed is, waar je kunt leren, je verwonderen, mensen ontmoeten, banden smeden en een spirit creëren rond keramiëk.

Hoewel mijn gemoedstoestand nog steeds hetzelfde is, heb ik vandaag besloten om te stoppen met deze wekelijkse workshops, die me voedden (letterlijk en figuurlijk) maar die me soms ook leeg achter lieten omdat ik te dikwijls werd belaagd door verzoeken van mensen die met klei willen werken voor een onmiddellijk resultaat, (die lijken op de afbeeldingen op Pinterest,). Mensen die niet echt de wil of het geduld hebben om de noodzakelijke vaardigheden aan te leren noch het bewustzijn om een kritische blik te ontwikkelen omtrent hun creaties. Zij zijn er ook niet op uit om de wereld van pottenbakkers te leren kennen wiens werk ze zeggen te waarderen. Er ontbreekt dus een zekere spirit, en het is erg moeilijk om dit bewustzijn over te brengen op een paar uur , vooral op diegene die op dit moment voor het grootste deel het pottenbakken als een erg modieuze hobby beschouwen.

Tot slot zijn er nog andere moeilijke vaardigheden die je moet ontwikkelen wanneer je alleen een eigen atelier runt: kennis overdragen is één ding, maar je moet ook op vele fronten betrokken zijn (technisch, economisch, verkoop, administratief, enz.), iets wat de stagiairs zich duidelijk nog lang niet realiseren.

En wat te zeggen over het feit dat het grote publiek zich vooral richt tot perfecte technieken en trendy glazuren die in de mode zijn.

Eva Kengen

Mijn eerste ervaring met de pottenbakkersschijf was in Japan in 2013.

De verwondering die ik op dat moment voelde in het contact met klei en het verlangen om met mijn handen te kunnen creëren, met klei, waren doorslaggevend. Na deze eerste ervaring volgden vele jaren van opleiding bij verschillende pottenbakkers en keramisten in binnen- en buitenland.

Dit leidde tot een opeenstapeling van vaardigheden en technieken, een langzame integratie en uiteindelijk een verlangen om bij te scholen. Ik ben schoorvoetend vooruitgegaan en heb geleidelijk mijn eigen esthetiek ontwikkeld, die zelf ook voortdurend evolueert. In 2020 besloot ik om me alleen nog maar aan het pottenbakken te wijden en les te geven in workshops, waarmee ik terugkeerde naar mijn oude beroep als docent. Nu is er de explosie van keramiek in al zijn vormen en de opkomst van een veelheid aan plaatsen en workshops waarin mensen zich kunnen ontwikkelen. Hun visie en intentie verschilt : van ontdekken tot verbeteren, met of zonder de wens om verder te leren en professioneel te worden.

In België is er een tekort aan professionele opleidingsstructuren. Als je eenmaal de basis van het pottenbakken onder de knie hebt en enkele technieken hebt verkend, sta je er al snel alleen voor. In een wereld die steeds sneller gaat, waar het resultaat vaak voorrang krijgt op het proces, moeten we ons afvragen hoeveel tijd we besteden aan opleiding en stage, uit respect voor het beroep, het land, onze collega's, onze voorgangers en onszelf.

Dominique Stienlet

De plaats van de pottenbakker tussen kunstenaar en ambachtsman

In België hebben we geen organisatie, een orgaan dat professionele pottenbakkers verenigt.

De voordelen van een dergelijke organisatie zouden zijn

- Een correcte, uniforme en vooral kwaliteitsvolle opleiding in het pottenbakkers vak organiseren.
- De professionele pottenbakkers vertegenwoordigen bij de overheid (die bijvoorbeeld de pottenbakkers die de opleiding hebben gevolgd zou kunnen 'officialiseren').
- Onze zichtbaarheid naar het publiek, onze bestaansreden, overzien en organiseren, en bewustzijn creëren om het publiek het verschil tussen een vervaardigd product en een ambachtelijk product te laten herkennen en maken.

De pottenbakker is geen conceptuele kunstenaar die in de wereld van ideeën werkt, maar hij is ook geen ambachtsman die simpelweg aangeleerde gebaren herhaalt, zonder een persoonlijke visie of een 'missie'. Een missie die er in bestaat om een esthetische ervaring te creëren, om het leven van mensen te verrijken door middel van alledaagse voorwerpen, met andere woorden, om het nuttige opnieuw te verbinden met het mooie. Het is precies deze dimensie, die verder gaat dan handigheid aan de draaischijf, die ontbreekt bij de meeste pottenbakkers hobbyisten die de publieke markt overspoelen met ongeïnspireerde objecten. Bij diegenen die simpelweg reproduceren wat ze zien in het werk van andere pottenbakkers of, erger nog, in machinaal gemaakte objecten en dat vaak zonder BTW of andere bijdragen te betalen.

Geert Van Den Borgh

Diagnose: Als pottenbakker en keramist stel ik me vele vragen over de kwaliteit van ons beroep, de gefabriceerde producten en het feit dat er de laatste jaren een explosie is in het aanbod van pottenbakkerscursussen en workshops, op bedenkelijk niveaus. Dit alles lijkt me niet bevorderlijk voor de kwaliteit van de producten, te meer omdat het publiek niet langer het verschil ziet tussen middelmatige, goede of slechte kwaliteit. Alles is kunst geworden en daardoor ontbreekt elk referentie kader.

Kwaliteit heeft echter te maken met het beheersing van het ambacht, en daarover ben ik zo vrij een paar opmerkingen te maken:

- Men kan niet doorgeven wat je niet hebt gekregen .wat betekent dat er hiaten zijn in de evolutie en de overdracht wanneer ze niet op een adequate manier zijn aangeleerd.
- Als sommige beginners binnen een paar maanden een studio kunnen openen en vervolgen om hun beurt te gaan lesgeven. Terwijl anderen de tijd nemen om na vele jaren een solide knowhow te verwerven..
- Als de referentiepunten voor sommigen de nep handgemaakte producten uit de industrie zijn.,Terwijl anderen vertrouwen op historische voorbeelden van de rijke keramische ambachtstraditie van elk continent.

Remedie: Ervan uitgaande dat iedereen zijn eigen waarde en bijdrage kan leveren, en de vrijheid heeft om om dit te ontwikkelen is het misschien een goed idee om de contacten te bevorderen tussen ons , om tot een beter begrip te komen van wat training kan zijn.

Waarom geen bruggen slaan tussen degenen die hun eigen weg willen gaan en uit het kader van de "amateur" willen stappen en de professionals die hun ambacht en hun atelier willen delen?